

**KO'NGIL TILIDA YOZILGAN IJOD: ALEKSANDR FAYNBERG
SHE'RIYATI HAQIDA TADQIQ**

Erkinboyeva Aziza Ruslonovna

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Xorijiy til va adabiyoti ingliz tili 1- fakulteti

2-bosqich talabasi azizaruslonovna@gmail.com

Ilmiy rahbar: Mohinbonu Mardonova Shuhrat qizi,

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti,

Ingliz tilini o'qitish metodikasi No 1 kafedrasida

o'qituvchisi mohinbonuuzswlu@gmail.com

ANNOTATSIYA:

Mazkur maqolada o'zbek she'riyatining o'ziga xos ovoz egalari safidan joy olgan Aleksandr Faynberg ijodiga baho beriladi. Asosan "Yurakdagi ohang" she'riy to'plami asosida shoirning lirik qahramoni, badiiy tafakkuri, obrazlar tizimi, til va tuyg'u uyg'unligi, hamda "ko'ngil tili" orqali yaratgan poetik olami tahlil etiladi. Maqola o'zbek lirikasida samimiyat va badiiy minimalizm orqali chuqur ma'no berishning yorqin namunasi sifatida Faynberg ijodini o'rganishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: *yurakdagi ohang, o'zbek she'riyati, lirika, tuyg'u, ramz, ruhiyat, til obrazlari, poetik tafakkur.*

ABSTRACT:

In this article, the work of Aleksandr Faynberg — one of the unique voices in Uzbek poetry — is analyzed. Based on his poetry collection "The Melody in the Heart", the article explores the poet's lyrical hero, artistic thinking, system of imagery, the harmony of language and emotion, and the poetic world he constructs through the "language of the heart." The study focuses on Faynberg's poetry as a vivid example of how sincerity and artistic minimalism can convey profound meaning in Uzbek lyrical tradition.

Keywords: *The Melody in the Heart, Uzbek poetry, lyricism, emotion, symbolism, spirituality, language imagery, poetic thinking.*

АННОТАЦИЯ:

В данной статье рассматривается творчество Александра Файнберга — одного из самобытных голосов узбекской поэзии. На основе его поэтического сборника «Мелодия в сердце» анализируются лирический герой поэта, художественное мышление, система образов, гармония языка и чувств, а также поэтический мир, созданный им через «язык сердца». Статья посвящена изучению поэзии Файнберга как яркого примера того, как искренность и

художественный минимализм могут передавать глубокие смыслы в узбекской лирике.

Ключевые слова: *Мелодия в сердце, узбекская поэзия, лирика, чувства, символ, духовность, языковые образы, поэтическое мышление.*

Zamonaviy o'zbek she'riyatida inson qalbining eng nozik qatlamlarini badiiy ifodalashga muvaffaq bo'lgan shoirlardan biri — Aleksandr Faynberg. Uning ijodida jamiyat, shaxs, ona tiliga mehr, Vatanga muhabbat, yolg'izlik, iztirob va quvonch bir butun holatda, samimiy, hayotga yaqin shaklda ifoda topadi. Faynberg she'riyatining eng yorqin ko'rinishlaridan biri — “Yurakdagi ohang” to'plami bo'lib, unda shoir tuyg'ularning bevosita tili — ko'ngil tilini yarata olgan.

“To'plam yurakdagi ohang” deb nomlangan bo'lsa-da, unda har bir she'r aslida ichki bir monolog, jimjit hayqiriq, botin dunyosining tovushsiz musiqasidir. Shoir bu she'rlarida ruhiy sokinlikda tug'ilgan, ammo fikr va tuyg'u bilan kuchli rezonansga kiruvchi satrlar bilan o'quvchining yuragiga yo'l topadi.

Ko'nglimdagi ohanglarni yozishga,

So'zlar ojiz, sukutamdan o'rgan.

Bu misralarda shoir oddiy so'z bilan chuqur falsafani bildiradi — ya'ni, ba'zan yurakdagi tuyg'ularni hech qanday so'z ifodalay olmaydi, faqat sezim, sukut va ruhiy holat yetarli bo'ladi.

“Yurakdagi ohang” to'plamida eng ko'p uchraydigan obrazlardan biri — ona tili. Faynbergning ijodida til — bu aloqa vositasi emas, balki ruhiy asos, o'zlikning ajralmas qismi. Shoir o'z asarlarida rus tilida ijod qilgan bo'lsa-da, o'zbek madaniyati, ruhi va tarixini chuqur anglab, tilni badiiy anglashda universal shaklga aylantiradi.

Ona tilim... uni kech kashf etdim,

Ammo so'nggi lahzamda u — yuragim.

Bu yerda shoir ona tilini kech taniganini e'tirof etsa-da, bu tanishuvning naqadar ta'sirli va chin yurakdan ekanini ifodalaydi.

Faynberg she'rlarida yolg'izlik — bu tushkunlik emas, balki o'zini anglash, ichki ovozni tinglash imkon. “Yurakdagi ohang” to'plamida bu mavzu markaziy o'rinda turadi. Lirik qahramon doimiy izlanishda, o'zini tushunishga urinayotgan, o'tmish bilan hozir, orzu bilan haqiqat o'rtasida kezinayotgan obrazdir.

Ko'chalar jim, yuragimda harf,

Men ketaman — menga o'zim ham begona.

Shoir yolg'izlikni qo'rquv emas, balki ruhiy sayohat deb tasvirlaydi. Bu sayohat o'quvchiga ham tegishli: o'qirkan, o'quvchi ham o'z qalbiga nazar soladi.

Faynberg she'rlarida ramzlar haddan tashqari murakkab emas — ular sodda, ammo kuchli. U har bir obrazni o'ylab, chuqur ma'no bilan joylashtiradi. Yurak, ohang, ko'cha, oy, sukut, ko'z kabi obrazlar orqali poetik tafakkur yaratiladi. Shoir

“kam so‘z — ko‘p ma’no” tamoyiliga amal qiladi. Bu esa estetik minimalizmni anglatadi.

Aleksandr Faynbergning “Yurakdagi ohang” to‘plami o‘zbek she’riyatida ruhiy tafakkur, samimiylik va badiiy soddalik uyg‘unligining yorqin namunasi hisoblanadi. Bu to‘plamda har bir satr yurakdan chiqqan, har bir so‘z orqasida hayotiy iztirob va ilqlik yashiringan. Shoir o‘z she’rlari orqali o‘quvchini nafaqat o‘ylashga, balki his qilishga chorlaydi. Uning “ko‘ngil tili”da yozilgan ijodi yosh avlodni badiiy tafakkurga, ichki dunyosini tinglashga undaydi. Shu jihatdan Faynbergning ijodi nafaqat adabiy, balki pedagogik va ruhiy-ma’naviy ahamiyatga ham ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Adabiyotshunoslik asoslari. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
2. Faynberg A. Yurakdagi ohang. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi Adabiyot va san’at nashriyoti, 2001.
3. Karimov I. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008.
4. Mamarasulov A. O‘zbek lirik she’riyatida obraz va ramzlar // O‘zbek tili va adabiyoti. – 2022, №3. – B. 44–49.
5. Qo‘chqorova G. Zamonaviy o‘zbek she’riyati: poetik tafakkur va badiiy obrazlar. – Toshkent: O‘zbekiston Milliy Ensiklopediyasi, 2015.